

Kommunernes udgifter til idræt

Juni 2017

Introduktion

Det lokale foreningsliv udgør livsnerven i dansk idræt. Foreningerne er afhængige af kommunernes velvilje til at støtte dem økonomisk og stille lokaler og faciliteter til rådighed til de mange foreningsdrevne idræts- og bevægelsesaktiviteter.

Folkeoplysningsloven forpligter kommunerne til at støtte aktiviteter for børn og unge i foreningerne og til at stille lokaler til rådighed for disse aktiviteter.

Men loven er en rammelov uden faste regler for støttens omfang. Decentralisering og respekt for det kommunale selvstyre er i det hele taget kendetegnende for den offentlige støtte til idræt i Danmark. Ikke andre lande har så udpræget en decentral offentlig støtte til idrætten, og der findes næppe heller andre lande med så store forskelle på den lokale støtte.

I tillæg til den støtte, der ydes i henhold til folkeoplysningsloven, yder kommunerne en indirekte støtte i form af opførelse og drift af idrætsanlæg af forskellig karakter. Det er et område, der ikke er reguleret af nogen lovgivning.

Metode

DGI har i samarbejde med Søren Prehn Jensen, Data og Formidling, indsamlet og bearbejdet oplysninger om kommunernes udgifter til idræt. Med udgangspunkt i den kommunale kontoplan er der i Danmarks Statistiks Statistikbank indhentet oplysninger om følgende konti:

Driftskonti:

- 0.32.31 Stadions, idrætsanlæg og svømmehaller
- 0.32.35 Andre fritidsfaciliteter
- 3.22.18 Idrætsfaciliteter for børn og unge
- 3.38.70 Fælles formål (folkeoplysning og fritidsaktiviteter m.v.)
- 3.38.73 Frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde
- 3.38.74 Lokaletilskud
- 3.38.75 Fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven.

Anlægskonti:

- 0.32.31 Stadions, idrætsanlæg og svømmehaller
- 0.32.35 Andre fritidsfaciliteter
- 3.22.18 Idrætsfaciliteter for børn og unge.

For konto nr. 3.38.70 og 3.38.73-3.38.75 medregnes kun 75 pct. af de anførte udgifter. De resterende 25 pct. tilfalder som en tommelfingerregel ikke-idrætsforeninger, f.eks. spejdere, politiske og religiøse ungdomsforeninger m.v.

Oplysninger er indsamlet for perioden 2007 til 2016 og baseret på kommunernes regnskaber. Der er omregnet til faste priser med basis i 2016 ud fra den metode, som Økonomi- og Indenrigsministeriet benytter til at omregne økonomiske nøgletal.

I opdelingen af kommunernes driftsudgifter til idrætsområdet er konto 3.38.74, lokaletilskud, indregnet som en driftsudgift til anlæg, idet der er tale om et tilskud til foreningers leje af private eller selvejende lokaler. I nogle kommuner er der overvejende kommunale faciliteter, som stilles til rådighed for foreningerne, i andre er der i overvejende grad private og/eller selvejende anlæg, som foreningerne lejer sig ind i.

Folketallet er beregnet ud fra tredje kvartal i de pågældende år.

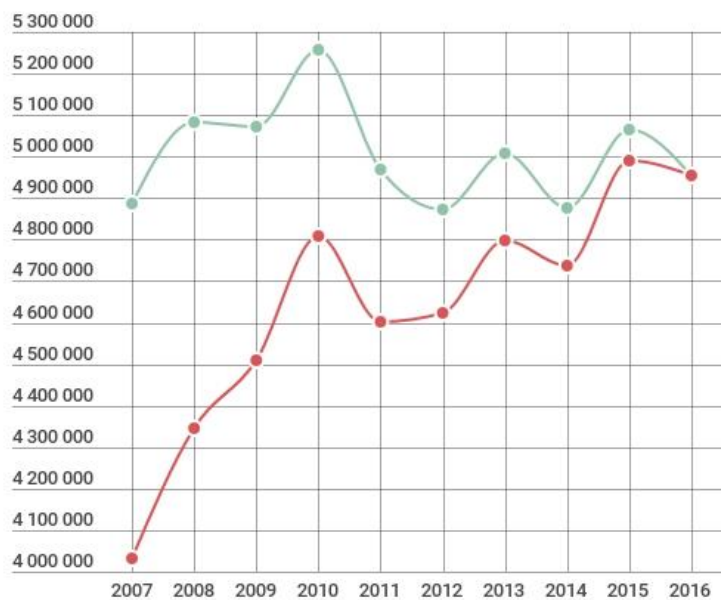
Resultater

Fald i udgifterne siden 2010

Kommunernes samlede udgifter til idræt i 2016 udgjorde godt 4,95 mia. kr. Dermed er der sket et fald fra 2015, hvor kommunerne brugte 5,07 mia. kr. (faste priser). Og man brugte betydeligt færre penge til idræt end i 2010, hvor udgifterne i faste priser udgjorde ca. 5,26 mia. kr.

Figur 1

Kommunernes samlede udgifter til idræt 2007-2016 (1.000 kr).
Grøn: Faste priser. Rød: Løbende priser.

Store forskelle mellem kommunerne

Der er imidlertid meget store forskelle på udgiftsniveauet kommunerne imellem. Faktisk er udgifterne til idræt i den kommune, der udbetalte mest pr. indbygger, mere end 10 gange større end i den kommune, der udbetalte mindst pr. indbygger.

Ser man på de ti kommuner, der giver mest i tilskud til idrætsområdet, giver de gennemsnitligt 1.772,7 kr. pr. indbygger. I den anden ende af skalaen giver de ti bundkommuner et gennemsnitligt tilskud på kun 400,3 kr. pr. indbygger, altså mindre end en fjerdedel.

Gennemsnitligt for hele landet giver kommunerne 865,3 kr. pr. indbygger i tilskud til idræt, viser beregningen fra Danmarks Statistik. Men som sagt dækker tallet over markante forskelle kommunerne imellem.

De 10 kommuner med de største udgifter pr. indbygger og de 10 kommuner med de færreste udgifter pr. indbygger fremgår af tabel 1. Den samlede opgørelse for alle kommuner fremgår af bilag 1.

Tabel 1
Kommunernes udgifter til idræt pr. indbygger, 2016

TOP 10		BUND 10	
Ishøj	2350,0	Odder	508,3
Høje-Taastrup	2345,9	Aarhus	508,3
Herlev	1877,8	Lejre	482,2
Hørsholm	1748,9	Sorø	448,2
Hvidovre	1729,9	Fanø	413,5
Aabenraa	1585,4	Middelfart	405,1
Glostrup	1533,6	Vordingborg	365,5
Tårnby	1533,4	Samsø	336,4
Brøndby	1527,3	Langeland	309,6
Furesø	1494,6	Læsø	226,3

Københavnske forstadskommuner indtager hele ni af de ti pladser i Top 10, som det fremgår af Tabel 1. Fra resten af landet er kun Aabenraa Kommune med i toppen; her er man ved at bygge en multiarena.

Pladserne i Bund 10 indtages i overvejende grad af små kommuner og kommuner i udkantsdanmark. Dog falder det i øjnene, at landets næststørste kommune, Aarhus, fortsat indtager en plads i bunden. Aarhus Kommune lå også i Bund 10 i lignende opgørelser for 2013 og 2015.

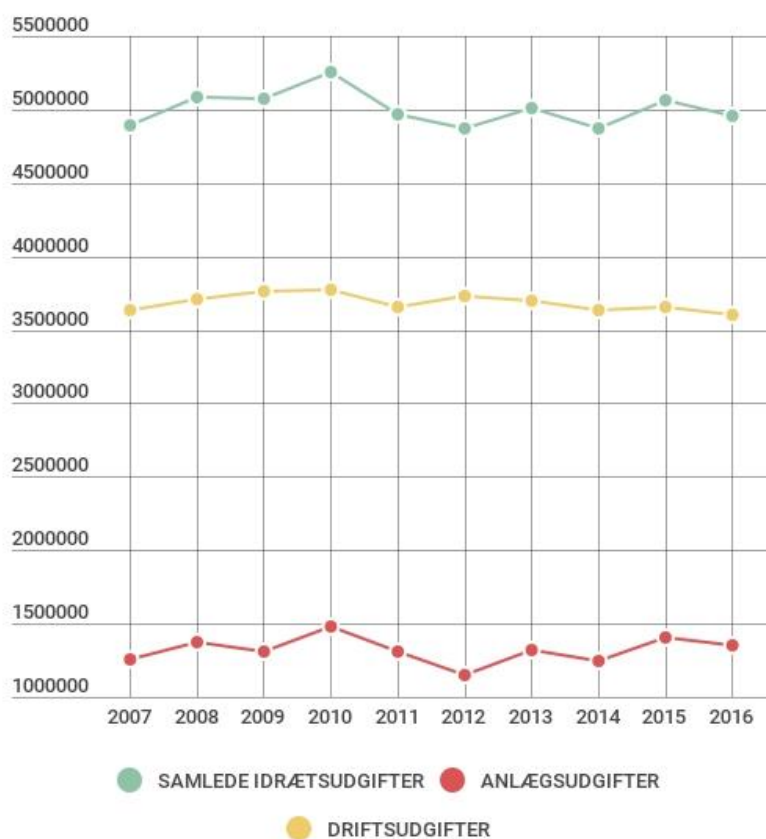
Både et fald på drifts- og på anlægsudgifter fra 2015 til 2016

Det seneste år er kommunernes samlede udgifter til idræt faldet fra knap 5,07 mia. kr. i 2015 (faste priser) til godt 4,95 mia. kr. i 2016.

I gennemsnit brugte kommunerne 27,3 pct. af de samlede idrætsudgifter til anlæg og 72,7 pct. til drift i 2016. Hovedparten af kommunerne brugte under en fjerdedel af deres idrætsudgifter til anlæg. Kun seks kommuner brugte mere end 50 pct.

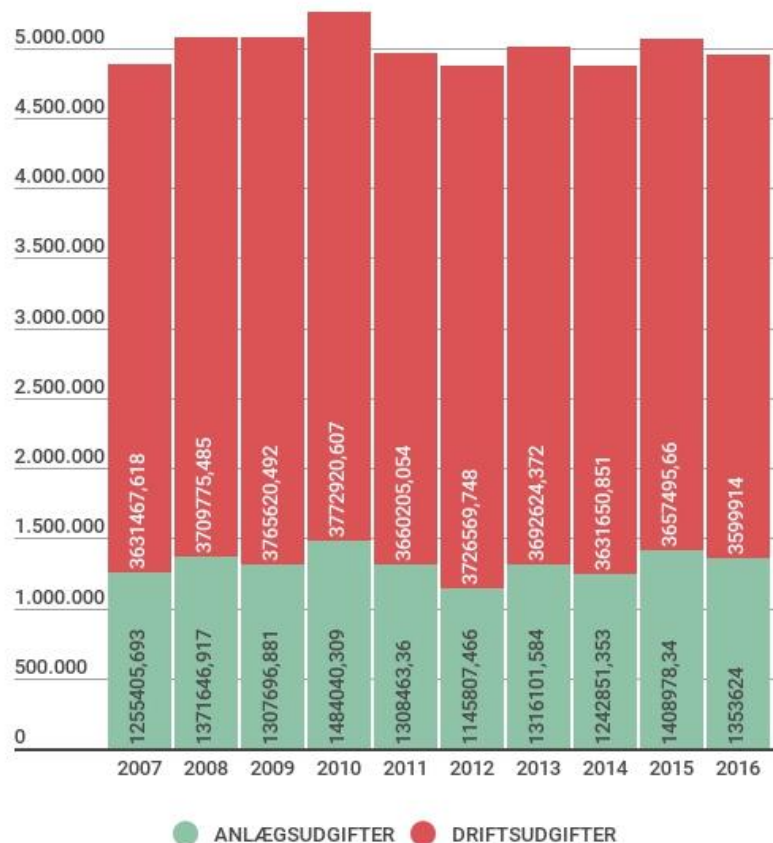
Figur 2a

Kommunernes samlede udgifter til idræt i faste priser, 2007-2016. Fordelt på anlægsudgifter og driftsudgifter. (1.000 kr)

Figur 2b

Kommunernes samlede udgifter til idræt i faste priser, 2007-2016. Fordelt på anlægsudgifter og driftsudgifter. (1.000 kr)

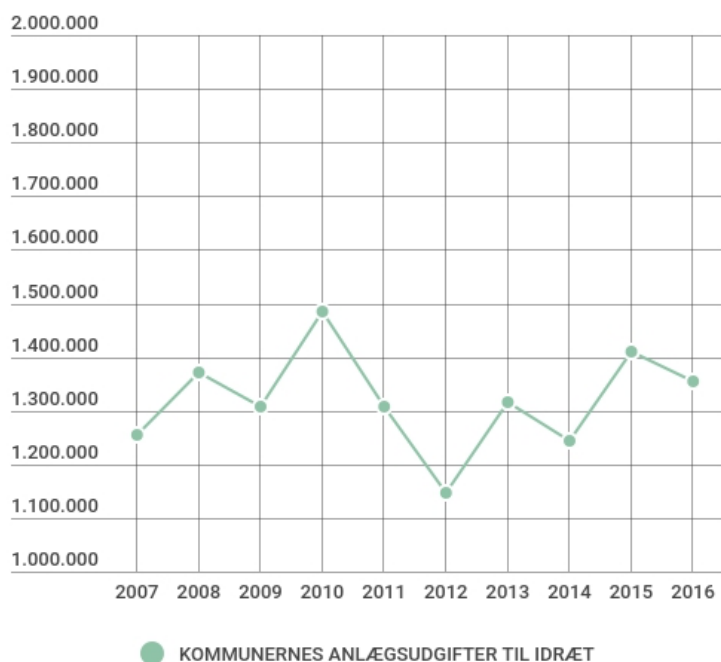

Anlægsudgifter: En kurve med udsving

Ser vi nærmere på kommunernes anlægsudgifter til idræt de seneste ti år, blev der brugt mest i 2010, nemlig godt 1,48 mia. kr. (faste priser). Herefter skete der et kraftigt fald i udgifterne frem til 2012, hvor der blev brugt knap 1,15 mia. kr., igen i faste priser. Siden er anlægsudgifterne steget igen med visse udsving, uden dog at nå niveauet fra 2010.

I 2016 brugte kommunerne godt 1,35 mia. kr. til anlægsudgifter på idrætsområdet.

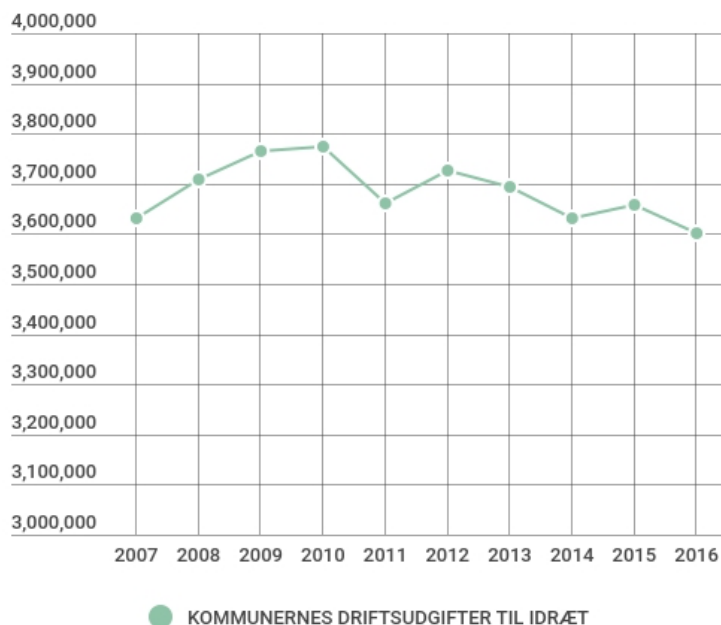
Figur 3
Kommunernes anlægsudgifter til idræt, 2007-2016 (faste priser) (1.000 kr)

Laveste driftsudgifter i ti år

Kommunernes driftsudgifter til idræt er faldet fra 2015 til 2016 (faste priser) og er nu på det laveste niveau i ti år, fra 2007 og frem. I 2016 var kommunernes samlede driftsudgifter til idræt knap 3,60 mia. kr.

Figur 4a:
Kommunernes samlede driftsudgifter til idræt, 2007-2016 (faste priser) (1.000 kr)

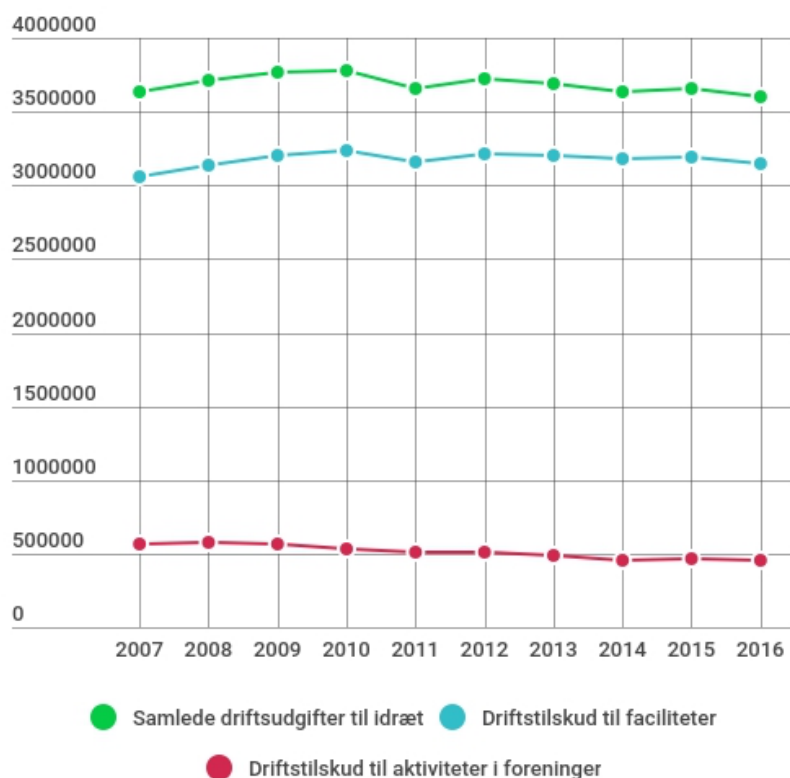
Især tilskud til foreningers aktiviteter falder

Ser man nærmere på kommunernes driftsudgifter til idræt, viser der sig et interessant billede:

Den andel af driftsudgifterne, som går til tilskud til foreningers aktiviteter, altså til 'indhold', er faldet støt år for år fra 2007 til 2014. I stedet bliver pengene brugt til driften af idrætsanlæg, 'rammer'. Denne udvikling ser dog ud til at være stagneret, og fra 2014 til 2016 er der en lille stigning i tilskud til foreninger.

Figur 4b:

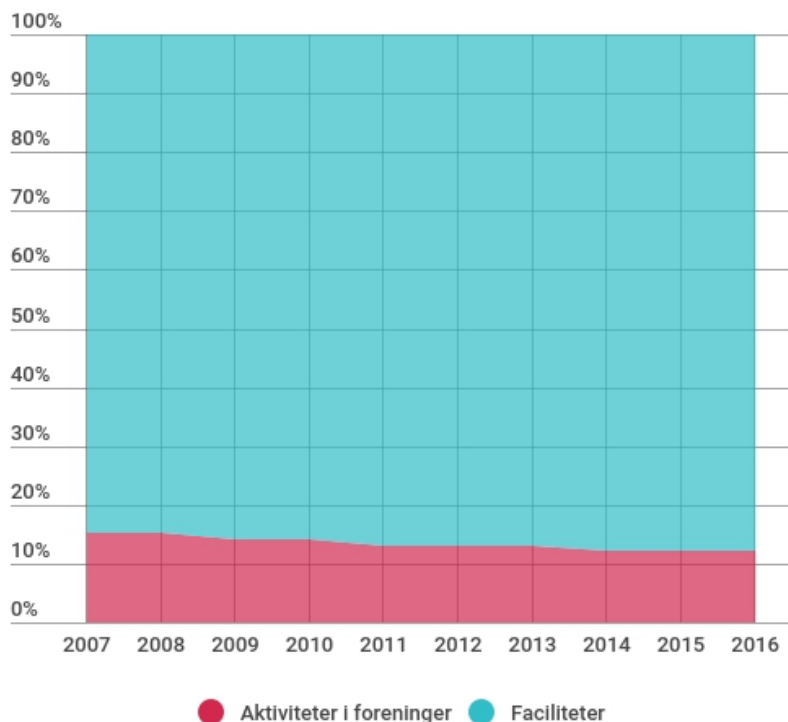
Kommunernes driftstilskud til idræt fordelt på drift af faciliteter og driftstilskud til foreningers aktiviteter. (Faste priser, 1.000 kr.)

- I 2008 gik 15,5 af hver 100 driftskroner til tilskud til foreningers aktiviteter.
- I 2012 gjaldt det kun 13,7 af hver 100 driftskroner.
- I 2016 gik 12,7 af hver 100 driftskroner til tilskud til foreningers aktiviteter.

Figur 4c:

Kommuners driftstilskud til idræt: Andelen af driftsmidler, der går til henholdsvis drift af idrætsfaciliteter og tilskud til aktiviteter i foreninger.

Fra 2007 til 2016, altså over ti år, er kommunernes driftstilskud til aktiviteter i foreninger faldet med 20 pct.

Samtidig er den samlede pose penge, altså driftsudgifterne i alt, som sagt faldet de senere år. På den måde forstærkes tendensen for foreningerne.

Godt en tredjedel af kommunerne, 34 ud af 98, bruger mere end 90 pct. af driftsmidlerne til at drive idrætsanlæg for i 2016, og altså under 10 pct. af pengene til tilskud til aktiviteter i foreninger. I 2008 gjaldt det kun 27 kommuner.

Kommentarer

Resultaterne afføder en række kommentarer og overvejelser:

- Kommunernes tilskud til idræt udgør ca. 85 pct. af den samlede offentlige støtte til idrætten i Danmark (Kilde: Udredning af idrættens økonomi og struktur, Kulturministeriet 2014). Kommunernes støtte er derfor afgørende for idrætslivet.
- Kommunerne viser generelt en stor velvilje over for det lokale foreningsliv. Men der er meget store forskelle i udgiftsniveauet. De tilbageholdende kommuner kan formentlig lære af de generøse – og omvendt.
- Det lokale foreningsliv bør forud for kommunalvalget 21. november 2017 nærlæse listen. Mange af de kommuner, der normalt kalder sig idrætsvenlige, ligger langt nede på listen.
- Udgifterne til idræt i kommunerne er faldet fra 2015 til 2016 i både løbende og faste priser. Niveauet ligger fortsat under niveauet fra 2008-2010 (faste priser).
- Driftsudgifterne til idræt går dels til drift af idrætsfaciliteter, dels til tilskud til foreninger. Men udviklingen siden 2007 viser, at driften af anlæg æder en større og større bid - på bekostning af tilskud til foreninger. Selv om udviklingen ser ud til at være stagneret, kan den give problemer for foreningslivet, og det kræver politisk årvågenhed at imødegå den.
- De senere år er anlægsudgifterne steget, dog ikke fra 2015 til 2016 (faste priser). Det kan være et udtryk for, at nogle kommuner er i gang med at renovere idrætsanlæg, hvilket mange steder er meget tiltrængt. Under den økonomiske krise beskar mange kommuner anlægsudgifterne, selv om der er et efterslæb på vedligehold af bl.a. idrætshaller i milliardklassen. Stigningen i anlægsudgifter kan også være et udtryk for nybyggerier i visse kommuner.

Bilag 1:

Kommunernes udgifter til idræt pr. indbygger i 2016

1	Ishøj	2350,0
2	Høje-Taastrup	2345,9
3	Herlev	1877,8
4	Hørsholm	1748,9
5	Hvidovre	1729,9
6	Aabenraa	1585,4
7	Glostrup	1533,6
8	Tårnby	1533,4
9	Brøndby	1527,3
10	Furesø	1494,6
11	Struer	1308,7
12	Albertslund	1307,6
13	Rødovre	1273,0
14	Silkeborg	1269,9
15	Gentofte	1266,3
16	Greve	1178,1
17	Ballerup	1152,2
18	Assens	1131,7
19	Allerød	1123,1
20	Herning	1109,9
21	Skive	1064,6
22	København	1051,0
23	Billund	1032,5
24	Kalundborg	1032,2
25	Roskilde	1022,8
26	Holbæk	1014,8
27	Skanderborg	994,5
28	Køge	983,1
29	Nyborg	946,1
30	Viborg	943,1
31	Faxe	907,0
32	Vesthimmerlands	897,1
33	Gladsaxe	895,5
34	Thisted	890,9
35	Rudersdal	883,4
36	Hillerød	879,9
37	Egedal	879,2
38	Slagelse	877,3
39	Aalborg	854,8
40	Lyngby-Taarbæk	832,9

41	Ringkøbing-Skjern	832,2
42	Vejle	823,3
43	Nordfyns	821,2
44	Favrskov	798,2
45	Gribskov	781,9
46	Frederikshavn	772,7
47	Stevns	768,7
48	Ærø	766,3
49	Ikast-Brande	764,2
50	Rebild	756,9
51	Helsingør	751,2
52	Holstebro	749,1
53	Tønder	744,7
54	Vejen	739,2
55	Odsherred	731,7
56	Guldborgsund	730,9
57	Kerteminde	727,2
58	Hjørring	725,1
59	Randers	723,7
60	Hedensted	723,3
61	Kolding	713,4
62	Varde	700,5
63	Vallensbæk	682,3
64	Dragør	676,1
65	Fredensborg	673,3
66	Bornholm	671,6
67	Brønderslev	668,6
68	Sønderborg	666,9
69	Jammerbugt	666,1
70	Fredericia	623,9
71	Faaborg-Midtfyn	611,3
72	Esbjerg	610,7
73	Horsens	610,3
74	Haderslev	608,7
75	Frederikssund	599,2
76	Ringsted	598,7
77	Svendborg	597,1
78	Frederiksberg	587,9
79	Mariagerfjord	586,7
80	Lolland	576,2
81	Solrød	576,1
82	Næstved	559,4
83	Odense	554,3

84	Morsø	547,3
85	Lemvig	545,8
86	Norddjurs	540,8
87	Syddjurs	537,5
88	Halsnæs	522,8
89	Odder	508,3
90	Aarhus	508,3
91	Lejre	482,2
92	Sorø	448,2
93	Fanø	413,5
94	Middelfart	405,1
95	Vordingborg	365,5
96	Samsø	336,4
97	Langeland	309,6
98	Læsø	226,3